

SLOVENE

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 22-40
za pol leta " " 11-20
za četrt leta " " 5-60
za en mesec " " 1-90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:
Enostop. petitrsta (72 mm):
za enkrat . . . . 13 h
za dvakrat . . . . 11 "
za trikrat . . . . 9 "
za več kot trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišтво je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upravišškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Igra 3 ognjem.

V Belgradu se vkljub vsem opominom, vkljub temu, da so jih celo hrvaška glasila hrvaško-srbske koalicije iz Banovine opominjala, da naj se ne udajajo nikakršnim iluzijam in jih v interesu Srbsva samega rotla, naj se ne igrajo z ognjem, vendar še niso pomirili. Belgradski krogi so pač trdno prepričani, da imajo zahodne dežele in Rusijo brezpogojno za seboj in da jim vojska z Avstrijo, tudi če jo izgube, zamore le koristiti. S svojimi neprestanimi bojaljubnimi manifestacijami hočejo na velesile pritiskati, da jih pri mednarodni konferenci bogato obdare po načelu: kdor več kriči, več dobi. Ampak belgradski krogi se bodo najbrž kruto zmotili. Položaj ni tak, kakor je bil tedaj, ko je Avstrija zmagovala v Italiji, vzlic temu pa morala Lombardijo in Benetke odstopiti. Takrat je bilo avstrijsko stališče defenzivno, zdaj pa ne. Tudi drugače ni nobene primere za tistega, kdor pozna zgodovino.

Že danes je gotovo, da se Srbiji ne bo dala nobena odškodnina na škodo Turčiji. Če torej belgradski dopisnik »Slov. Naroda« meni, da bo Srbija dobila kos Sandžaka, je v veliki zmoti. V evropskih kabinetih se ta načrt ni izkuhal. Anglija sploh konference ne dopusti, ako bi se razun Krete hotelo Turčijo še bolj oškodovati, kakor je po angleškem naziranju vsled aneksije in proglasitve bolgarske neodvisnosti že oškodovana. Dardanelsko vprašanje se na kongresu tudi ne bo obravnavalo, temveč se bodo tozadevna pogajanja vršila poprej med Rusijo in Turčijo samo. Anglija stoji odločno na stališču, da se mora Turčijo odškodovati, ne pa oškodovati. Avstrija jo je že s Sandžakom, zato je le izrodek kombinacijske zmožnosti človeške, ako si zdaj v Belgradu Sandžak lastijo zase. Na drugi strani pa tudi noben razsoden človek ne more na to misliti, da bi se Srbija z Bosno ali kakim njenim delom odškodovala. Da se bodo namreč na konferenci izvršena dejstva priznala, to že vrabci na strehah čivkajo. Kar tako se vse zahodne in vzhodne velesile ne morejo ob Avstrijo obregnuti, da bi srbskim zgodovinsko ne bogve kaj utemeljenim aspiracijam na škodo vitalnim interesom monarhije in hrvaškemu življu ustregli. Že zaradi mednarodnega

položaja in v interesu miru ne, če ne na ljubo Avstriji, ki drugače ne uživa posebnih simpatij. Srbska Bosna bi na Balkanu tvorila nov element nereda ne samo zaradi tega, ker bi povzročila nevarna gibanja v Črnigori, Sandžaku in Stari Srbiji, ne samo, ker bi podžgala Bolgare k intenzivnejšemu prodiranju v bolgarski Makedoniji in v Arnavtih vzbudila želje po neodvisnosti, tudi zaradi tega, ker bi razvnela krute konfesionalne boje ravno v Bosni. Že pišejo srbski in ruski listi — predvsem znana Olga Novikova — da v Bosni vladajo jezuiti, v Belgradu so bogoslovci demonstirali proti »papinski Avstriji« itd. Ni dvoma, da se ne gre samo za srbstvo, temveč tudi za popravoslavljeno Bosno, kar je vsakomur jasno, kdor ve, kako je pravoslavje tesno spojeno z narodno mislijo srbsko, oziroma z njo identično. Takih novih narodnih in konfesionalnih homatij velesile na Balkanu nikakor ne morejo trpeti.

Vplivna angleška »Morning Post« n. pr. piše 15. t. m. nekako sledeče: Vpoštevamo veliko nacionalno misel združiti Srbijo, Črnogoro in Bosno v jugoslovansko državo. Vendar pa to brez boja proti Avstriji ne bo šlo. In kaj more biti posledica takega konflikta? Da Srbija in Črnogora podležeta in izgubite svojo neodvisnost. Velesile ne bodo posegle vmes, kajti to ni njih navada, da bi kar meninč tebinč provocirale drugo velesilo. Nadalje meni »Morning Post«, da bi v slučaju vojske med Avstrijo, Črnogoro in Srbijo Bolgari gotovo na ta ali oni način posegli vmes, ko so zdaj že v tem tiru. Planili bi po Makedoniji ali pa padli Srbiji v hrbet. Res je, da Anglija s Srbi simpatizira. Toda Anglija simpatizuje tudi s Poljaki, Mažari, Italijani, Grki itd., in vendar ni nikoli njim v prilog posegla vmes. Angleška vlada se ravna po svojih interesih. Nikakor pa ni v njenem interesu, da bi na Balkanu provocirala splošen požar. K večjemu bi Srbija mogla na Rusijo računati, toda saj vemo, kako ravno Anglija skrbno gleda na to, da bi Rusija ne začela na Balkanu aktivne politike v smislu svojih načrtov. Angleško slovanoljubje bi se v takem slučaju moglo izpremeniti v odločno slovanomrznjo, kakor za časa lordov Beaconsfielda in Salisburyja, ki so Rusijo po svetostefanskem miru tako globoko ponižali.

Mi z brati Srbi odkritosrčno simpatizujemo. Toda kakoršne so zdaj razmere, jim zamoremo svetovati v njihovem last-

nem interesu le to, da mirujejo in se dajo voditi le od realnih interesov, ne pa od neizvedljivih idealov. Če bodo šli z glavo skozi zid, bodo zaigrali v prvi vrsti simpatije Hrvatov, ki so, če izvezamemo k večjemu Lorkovičevu skupino, odločni pristasi aneksije v smislu hrvaškega državnopravnega programa, ki v tem slučaju pride v oster konflikt s srbskim. Srbski narod si bo v tem trenutku le na ta način koristil, da bo velesilam imponiral s politiško zrelostjo in umerjenostjo. Ako bodo velesile videle, da jim Srbija pri težavnih nalogih, balkansko vprašanje povoljno rešiti, dela le težave, se znajo njihove simpatije znatno ohladiti. V nasprotnem slučaju pa utegne Srbija pridobiti na ugledu in zlasti prijateljski odnošaji z našo monarhijo, njeno neposredno sosedo, ji zamorejo le koristiti. Kaj more Srbiji bolj biti v prilog kakor velika jugoslovanska skupina v monarhiji? Soglasno delovanje monarhije na jugu s Črno goro in Srbijo bo velikega pomena tudi za kulturni in gospodarski napredek Srbsva, nasprotno pa zamore večni konflikt z mogočno državo, ki bo zdaj na Balkanu postala najvplivnejši faktor, mali Srbiji le škodovati. Toliko bratom preko Save in Drine v resen prevdarek, kajti to je mnenje vsega slovenskega ljudstva.

Položaj v Srbiji.

Prestolonaslednik za vojsko.
(Od našega dopisnika.)

Belgrad, 15. oktobra. Danes je 10.000 ljudi manifestiralo pred stanovanjem prestolonaslednika Djordja. Djordje je pozdravil manifestante sledeče: »Vaše oduševljenje mi je dokaz, da ste pripravljeni s silo braniti svoja prava, ako na drugi način ni mogoče. Skupno bol čutimo v svojih srcih, odprta je rana, mi pa jo moramo lečiti, da bomo mogli živeti. Bodite pripravljeni, da pod zastavo kralja Petra dokažemo, da mrtvec živi. Srbini ne more biti s tiranijo! Mi se moramo boriti, da bo srbska zvezda zasijala ali pa naj junaški narod pogine!« Manifestanti so potem še dolgo v noč prirejali prestolonasledniku ovacije.

Vojno razpoloženje.

Vojno razpoloženje v Belgradu je vedno večje. Vse stranke so se zjediniile in celo med zarotniki in protizarotniki se vrše tozadevna pogajanja. Dr. Milovano-

vič, ki bo v nedeljo odpotoval v več glavnih mest na kontinentu in v London, je zaradi tega v velikih skrbih, ker demonstracije zelo otežujejo njegova prizadevanja pri velesilah. Avstro-ogrski trgovci so tudi v zelo neprijetnem položaju, ker se jih bojkotira, vrh tega pa srbski listi ljudstvo pozivljajo, naj njihove trgovine poderejo.

Kaj zahteva Srbija?

Belgrad, 15. oktobra. Kralj Peter je včeraj sprejel ministra za zunanje zadeve dr. Milovanovića in bivšega ministrskega predsednika Pašića v dveurni konferenci. Sklenilo se je, da dr. Milovanović odpotuje v Rim, Pariz, London in Berlin, Pašić pa v Peterburg. Govori se, da namerava kralj Peter izdati manifest, v katerem bo ljudstvo pozval, da opusti demonstracije ter počaka, ali se skliče konferenca in kako bo ta srbsko vprašanje rešila. V tej zadevi Srbija ne more dobiti druge kompenciacije, kot to, da se v Bosni vpstavi prejšnje stanje. (To je seveda skoro še bolj nemogoče kakor zahteva, da Turčija Srbiji odstopi Sandžak. Da bi avstrijski cesar in ogrski kralj razveljavil svoj sklep, s katerim razširja svojo suvereniteto na Bosno, to je čisto in absolutno nemogoče. Zato niti ne verjamemo, da bi ta vest slonela na kakšni realni podlagi.)

Štajerski deželni zbor.

Štajerski deželni zbor je včeraj izvolil v železniški odsek mesto odstopivšega člana Vošnjaka dvornega svetnika Ploja. Nato poroča poslanec Fürst o volivni presnovi. Namestnik Clary izjavlja, da se mu zdi predlog upravičen. Poslanec Resel graja osobito, ker se doseže volivna pravica šele po enoletnem bivanju. V imenu Slovencev izjavlja Robič, da zastopajo tudi Slovenci načelo splošne, enake in direktne volivne pravice, a da glasujejo z ozirom na sedanje razmere za predlogo. Po daljši razpravi se odobrita deželni volivni red in deželni red. Po novem volivnem redu za štajerski deželni zbor so razdeljeni štajerski volivni okraji sledeče: A. Volivna skupina mest in trgov ima sledeče volivne okraje: 1. Prvi mestni okraj v Gradcu (2 poslanca), 2. ostali graški mestni deli (4 poslanca), 3. mesto Maribor (2 poslanca), 4. trg Eggenberg z občinami Andric, Gösting, Gratkorn, Waltendorf, 5. trgi Frohnleiten, Nemška Bistrica, Übelbach, Gratvajn, 6. mesta Hartberg, Fried-

LISTEK.

Otok zakladov.

Angleško spisal R. L. Stevenson. Prevel (Dalje.)

Njegove zgodbe so bile, ki so najbolj strašile ljudi. To so bile strašne zgodbe, o obešanju, o hoji preko ograje krova (smrtna kazen), o viharjih na morju in v španjskih vodah. Soditi po njegovih lastnih besedah, je moral preživeti svoje življenje med najbolj brezbožnimi ljudmi, kar jih je Bog trpel na morju. Jezik, v katerem je pripovedoval te zgodbe, je pretresal naše preproste kmečke ljudi ravno tako kakor zločini, ki jih je popisoval. Moj oče je vedno zatrjeval, da bo gostilna propadla, kajti ljudje ne bodo hoteli več zahajati tja, kjer se ne smejo prosto gibati; jaz pa mislim, da nam je njegova navzočnost pravzaprav koristila. Izprva so se ga ljudje bali; kakor hitro pa jih je minil prvi strah, jim je stvar celo ugajala; bilo je lepo razburjenje v mirnem življenju na deželi; najajala se je celo družba mlajših mož, ki so se delali, kakor da bi ga občudovali nazivajoč ga: »pravi morski pes, pristna

morska sol« in z drugimi sličnimi imeni, in ki so trdili, da je bil eden one vrste mož, k so naredili Angleško tako strašno na morju.

V enem oziru pa nas je v resnici grozil uničiti; ostajal je namreč teden za tednom in konečno mesec za mesecem pri nas, tako da je bil že davno ves denar potrošen, ki ga je plačal, in moj oče se še vedno ni ojunail, da bi zahteval drugega. Ako je kedaj omenil o tej stvari, je začel kapitan tako glasno puhati skozi nos, da bi človek skoro rekel, da je rjovel, ter je s svojimi ostrimi pogledi pregnal očeta iz sobe. Po takem odgovoru sem ga večkrat videl potem, kako je vil in sklepal roke, in jaz sem prepričan, da je morala jeza in strah, v katerem je živel, v veliki meri pospešiti njegovo zgodnjo in nesrečno smrt.

Ves čas, ko je živel pri nas, ni kapitan nikdar spremenil svoje obleke, razun, da si je kupil nekoliko nogovic od nekega krošnjarja. Ko se je del okrajev njegovega klobuka povosil, ga je on od tega dne pustil viseti nizdoli, akoravno mu je bilo zelo neprilичno, kadar je veter vlekel. Spominjam se zunanosti njegove suknje, ki jo je gori v svoji sobi sam krpal in ki je bila navsezadnje ena sama velika krpa. Nikdar ni pisal ali prejel pisma, in nikdar ni govoril

z nikomur razun z sosedi in še s temi veččinoma le takrat, kadar je preveč ruma pil. Velikega mornarskega kovčega ni nikdo izmed nas nikdar videl odprtega.

Samo enkrat je bil ostro zavrnjen in to se je zgodilo proti koncu, ko je bil moj ubogi oče že blizu smrti. Dr. Livesey je prišel nekega popoldneva pozno obiskat bolnika, se nekoliko okrepčal v kuhinji pri moji materi ter stopil nato v gostilnico, da pokadi pipo tobaka, dokler ne bi prišel njegov konj iz vasice, ker pri starem »Benbow« nismo imeli hleva. Šel sem za njim v sobo in spominjam se, da sem opazil, kolika razlika je bila med našim in prijaznim zdravnikom, z belo napudranimi lasmi, svetlimi črnimi očmi in prijaznim vedenjem, ter med razposajenimi kmečkimi ljudmi, pred vsem pa med tem umazanim, žalostnim, motnookim ptičjim strašilom morskoga roparja, ki je sedel za mizo ves pijan od ruma. Naenkrat je začel — kapitan namreč — peti svojo večno pesem: »Petnajst mož na mrtvega moža zaboju — Ju-hu-hu, in steklenica ruma! Pijača, vrag stori potem ostalo — Ju-hu-hu, in steklenica ruma!«

V začetku sem mislil, da je »mrtvega moža zaboju« oni veliki kovčeg v sobi, in ta misel se je v mojih sanjah pomešala z ono o enonogem mornarju. Mi smo tedaj

že davno nehali brigati se za to petje; novo ni bilo v tej noči nikomur drugemu kakor dr. Liveseyu, in na njega, kakor sem opazil, ni naredilo dobrega vtisa, kajti pogledal je za trenutek zelo jezno, predno je nadaljeval svoj pogovor s starim Taylorjem, vrtnarjem, o novem zdravilu za revmatizem. Mejem je kapitan poživil svojo goščo in udaril z roko po mizi na oni način, o katerem smo vsi vedeli, da pomeni — mir! Glasovi so naenkrat utihnili, vsi razun dr. Liveseyevega; on je govoril razločno in prijazno dalje kakor poprej, in po vsaki drugi ali tretji besedi močno potegnili svojo pipo. Kapitan ga je nekoliko časa divje gledal, še enkrat udaril s svojo roko po mizi in gledal še bolj divje; naposled pa je z grdo, brezbožno kletvijo zavpil: »Mir tam v medkrovju!«

»Ali veljajo vaše besede meni, gospod?« pravi zdravnik; in ko mu je lopov z novo kletvijo potrdil, je zdravnik odgovoril: »Potem vam imam povedati samo eno, gospod, da bo svet kmalu prost zelo umazanega lopova, ako boste še nadalje rum pili!«

Jeza starega človeka je bila strašna. Planil je kvišku in odprl svoj veliki mornarski nož ter ga vihtel v roki, grozeč pribiti zdravnika k steni.

Zdravnik se ni niti gnil. Govoril mu

berg in trgi Birkfeld, Pöllau, Vorau, 7. trgi Vajc, St. Rupert, Passail, Glajsdorf, Pilselsdorf, 8. mesti Feldbach, Fürstenfeld, trgi Fehring, Burgau, Ilc in zdravilišče Glajhenberg, 9. mesta Radgona in trgi Cmurek, Zgornja Radgona, Gnas in Stras, 10. trgi Lipnica, Ernož, Eibiswald, Wildon, St. Jurij, Arnfels, Luče, 11. mesto Voitsberg, trgi Nemški Landsberg, Veliki sv. Florijan, Svanberg, Stajnc, Köflach, Lankovic in občina Tregist, 12. mesto Bruck, trgi Aflenc, Kindberg, Marijino Celje, Mürrzuschlag in občine Kapfenberg in Kindberg (2 poslanca), 12. mesto Ljubno, trgi Trofjah, Vordernberg, Mautern in krajevni občini Eisenerz in Donawitz (2 poslanca), 14. mesto Judenburg, Knittelfeld, trga Obdach, Weiskirchen in občina Zeltweg, 15. občina Liezen, trgi Admont, Ausse, Gröbming, Schlading, St. Galj, Irdning, mesto Rottenmann in občina Selzthal, 16. mesta Murau, Zgornji Wölz in trgi Neumarkt, St. Lambert, St. Peter, Unzmarkt, Zgornji Zeiring, 17. mesti Celje, Brežice in trgi Sevnica, Laško, Vojnik, Vitanje, Šoštanj, Velenje (2 poslanca), 18. smeti Slovenji Gradec, Slovenska Bistrica in trgi Marnberg, Muta, Vozenica, Konjice, St. Lovrenc pri Mariboru, 19. mesti Ptuj, Ormož, trgi Ljutomer, St. Lenart in krajevni občini Brežice in zdravilišče Slatina, 20. trgi Mozirje, Gornjigrad, Ljubno, Zalec, St. Jurij ob južni železnici, Središče, Vransko, Braslovče, Kozje, Šmarje, Veržej, Rajhenburg, Studenice. Vsak naveden kraj je tudi volišče. V krajevnih občinah, ki štejejo nad 4000 prebivalcev, se določi dvoje ali več volišč. B. V kmečkih občinah tvorijo v vsaki skupini po en voliven okraj sledeči sodni okraji: 1. graška okolica in Frohnleiten (2 posl.), 2. Vajc, Birkfeld in Glajsdorf, 3. Hartberg, Friedberg, Pöllau, Vorau, 4. Feldbach, Fehring, Fürstenfeld, Kirchbach (2 posl.), 5. Radgona, Cmurek, 6. Lipnica, Arnfels, Eibiswald, Wildon (2 poslanca), 7. Nemški Landsberg, Stainc, Voitsberg (2 poslanca), 8. Bruck, Mürrzuschlag, Marijino Celje, Aflenc, Kindberg (2 poslanca), 9. Ljubno, Eisenerz, Mautern, 10. Judenburg, Obdach, Knittelfeld, Oberzeiring, 11. Liezen, Rottenmann, St. Galj, 12. Murau, Oberwölz, Neumarkt, 13. Aussee, Gröbming, Irdning, Schlading, 14. Celje, Vransko, Gornjigrad, Laško (2 poslanca), 15. Slov. Bistrica, Šmarje, Šoštanj, 16. Maribor, St. Lenart, Ljutomer, Zgornja Radgona (2 poslanca), 17. Ptuj, Ormož (2 poslanca), 18. Šmarje, Rogatec (2 poslanca), 19. Brežice, Kozje, Sevnica, 20. Konjice, Slovenja Bistrica. Izvzeta so seveda mesta in trgi, ki smo jih navedli pod A. Voli se v občinah. C. V splošni kuriji tvorijo volivne okraje: 1. glavno mesto Gradec (vsi mestni okraji), 2. pod s števil. 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. in 11. označena mesta, trgi in krajevne občine, 3. pod s števil. 3., 17., 18., 19. in 20. označenimi mesti, trgi in občinami, 4. sodni okraji Aussee, Gröbming, Irdning, Schlading, Obdach, Oberzeiring, Eisenerz, Mautern, St. Galj, Marijino Celje, Liezen, Rottenmann, Murau, Neumarkt, Zgornji Wölz, 5. sodni okraji Aflenc, Bruck, Kindberg, Mürrzuschlag, Judenburg, Knittelfeld, Ljubno, 6. sodni okraji Frohnleiten, graška okolica, Eibiswald, Stajnc, Nemški Landsberg, Voitsberg, Arnfels, Lipnica, Wildon, 7. sodni okraji Birkfeld, Friedberg, Pöllau, Hartberg, Vorau, Fehring, Feldbach, Fürstenfeld, Gleisdorf, Radgona, Kirchbach, Cmurek, Vajc, 8. sodni okraji Ljutomer, Zgornja Radgona, Slovenja Bistrica, St. Lenart, Maribor, Konjice, Ormož, Ptuj, Rogatec, 9. sodni okraji Celje, Šmarje, Gornjigrad, Kozje, Laško, Sevnica, Brežice.

je preko rame in z istim glasom, kakor poprej, vendar nekoliko bolj glasno, da bi ga mogli slišati po celi sobi, toda popolnoma mirno in samozavestno:

»Ako pri ti priči ne utaknete tega noža v svoj žep, vam obljubljam pri svoji časti, da pridete pri prihodnjem poročniškem zasedanju na vislice!«

Temu je sledila cela bitka pogledov mej obema; vendar je kapitan kmalu odnehal, odložil svoje orožje, se vsedel zopet nazaj in renčal kakor tepen pes.

»Sedaj pa, gospod,« je nadaljeval zdravnik, »ker vem, da se nahaja tak človek v mojem okraju, bodite prepričani, da bom pazil na vas noč in dan. Jaz nisem samo zdravnik, jaz sem tudi deželni uradnik; in ako čujem najmanjšo pritožbo zoper vas, in ako tudi samo radi neuljudnosti, kakor danes, bom storil vse, da vas primejo in iztirajo od tod. To naj zadoštuje!«

Kmalu potem so pripeljali dr. Liveseyevega konja in zdravnik je odjezdil; kapitan pa je miroval oni večer in še mnogo poznejših večerov.

(Dalje.)

Goriška politika.

Prejeli smo naslednji dopis: Sklicujoč se na § 19. tiskovnega zakona pozivljam Vas, da v smislu zakona sprejmete naslednji dejanski popravek članka »Goriška politika«, objavljenega v števil. 234. z dne 12. oktobra 1908 Vašega lista:

1. Ni res, da »dr. Gregorčič s svojimi pristaši pa se je zvezal z laškimi liberalci«.

1. Ni res, »na drugi strani pa je ravno tak škandal zveza dr. Gregorčičevih pristašev z laškimi liberalci«, ker te zveze ni.

3. Ni res (da bi se morala skupina dr. Gregorčiča varovati . . .), »ne pa celo kar naravnost ter očitno vezati se z laškimi liberalci«, v kolikor bi se dalo iz teh besed sklepati, da se je skupina dr. Gregorčiča celo kar naravnost ter očitno vezala z laškimi liberalci.

V Gorici, 14. oktobra 1908.

Zase in za klub S. L. S.

Dr. Anton Gregorčič, načelnik.

Kako se izjave ne delajo.

Goriški »Klub slov. ljud. stranke« je v »Primorskem Listu« objavil izjavo, naperjeno proti trditvam od strani nekaterih krščanskih somišljenikov, da se »Klub slovenske ljudske stranke«, oziroma njega voditelj veže z italijanskimi liberalci, kar je obsodil tudi nadškof goriški. V tej izjavi, kateri mi nimamo povoda ne verjeti — kar smo v tem oziru priobčili, je stvar naših dopisnikov, mi sami pa ne zavzemamo in ne moremo zavzeti dozdaj še nobenega stališča — »Klub slov. ljud. stranke« dosledno imenuje pristaše krščansko-demokratske misli »klerikalce« in sicer v taki zvezi »izrodek liberalne domišljije, kateri so šli tudi nekateri klerikalci na lim«, da se nehote človeku zdi, kakor da bi bil hotel pisec izjave s tem žaliti. Na Goriškem je res tudi v nekaterih naših krogih navada imenovati krščansko-demokratske somišljenike »Kranjce« ali pa »klerikalce« in s tem konstruirati neko nasprotje, katerega pa bi ne smelo biti. Na vsak način pa bi moral, kdor je sestavljal oficijelno izjavo »kluba slov. ljud. stranke«, katerega nasprotniki imenujejo zaničljivo vedno klerikalnega, bolj paziti in ne s tem, da imenuje lastne somišljenike, ki so glede na zvezo z italijanskimi liberalci drugačnega mnenja, »klerikalce, samega sebe udarjati po licih!

TURČIJA

hoče, kakor poroča »Frankfurter Zeitung«, priklopljenje Bosne in Hercegovine vzeti na znanje, zahteva pa ureditev vzhodnorumelskega vprašanja tako v državno-pravnem kakor tudi v finančnem oziru. — Kralj Ferdinand mora svoj naslov »car Bolgarov« izpremeniti v »car Bolgarije«, z ozirom na dardanelsko vprašanje pa o kaki izpremembi ne sme biti govora. Turčija odklanja, da bi sploh kaka vlast zahtevala kompenzacije, ker jih ima le ona pravico zahtevati. — V tretjem armadnem zboru (Solun) so poklicali rezerviste, tako da bo vsak bataljon štel 800 mož. — Bojkot prizadeva avstrijski trgovini velikansko škodo. Zlasti sladkorna industrija je prizadeta. Bojkotirani začenjajo tudi po železnici.

SRBSKO VOJAŠTVO

se baje nabira ob bosanski meji, kakor pripovedujejo potniki iz Plevlje. Število na meji zbranih vojakov cenijo na 5000.

KRALJ PETER

namerava odstopiti in zbežati v Avstrijo. Baje bo prepustil prestol princu Juriju. — Drugo poročilo pravi, da se po celi deželi živalno agitira, da bi se za kralja proglašil vojvoda Connaughtski.

BOJKOT

proti avstrijskemu blagu in Lloydovim ladjam traja v Turčiji dalje, vsled česar je trgovski promet popolnoma ustavljen.

Pretep in obstrukcija v češkem deželnem zboru.

V seji češkega deželnega zbora 15. t. m. so nadaljevali Nemci hrupno opozicijo, ki se je razvila končno v pretep. Poslanec Glöckner je tolkel na urno, dokler ni odnesel sluga vseh urn. Poslanec Karta je vrgel Wolfu tri kocke sladkorja. Wolf skoči s sedeža in udari Karto po roki. Poslanci ločijo nasprotnika. Čehi kličejo: Wolfu to povrnemo. Nemci poskakajo na klopi, Nemci žvižgajo. Poslanci mečejo eden na drugega protokole, knjige in druge stvari. Čehi trde, da je vrgel Wolf tintnik, kar pa Wolf zanika. Wolfu bi se bilo godilo slabo, da ga ni branil močni hebski poslanec Mayer. Obleke posameznih poslancev so strgane. Deželni maršal je tako zvonil, da je razbil zvonec. Nemci so sklenili, da preprečijo s silo petkovo sejo. Poslanec Mayer hoče ovaditi češkega po-

slanca Sojko, češ, da ga je lasal in davil. Nemški poslanci so brzojavili Becku, naj zaključi zasedanje.

Dnevne novice.

+ **Deželnozborske volitve na Kranjskem.** Uradni list danes razglaša: V smislu člena III. zakona z dne 26. avgusta 1908, dež. zak. števil. 15, s katerim se izpreminja volilni red za deželni zbor vojvodine Kranjske, se razpisujejo dopolnilne volitve v deželni zbor kranjski poslancev splošnega volilskega razreda in dveh novih poslancev mesta Ljubljane in mestne kurije ter se določajo za njih izvršitev nastopni dnevi: 1. za volitve poslancev iz splošnega volilskega razreda v volilskih okrajih, zaznamenovanih v § 7 a deželnozborskega volilnega reda: **14. dan decembra 1908**; 2. za volitve dveh novih poslancev mesta Ljubljane iz mestne kurije (§ 3, točka 1 deželnozborskega volilnega reda) **22. dan decembra 1908**. Natančnejša določila o kraju, dnevu in uri, kje in kdaj se začne volitev, kakor tudi o uri, kdaj se konča oddajanje glasov, bodo obvezale izkaznice, ki se volilcem dostavijo v smislu § 26 volilnega reda za deželni zbor.

+ **Volitev zastopnika učiteljstva v c. kr. mestni šolski svet ljubljanski.** Vsled izstopa gosp. nadzornika Fr. Gabrščka iz mestnega šolskega sveta se je vršila večeraj popoldne nova volitev. Stali so si nasproti trije kandidati, in sicer učitelj A. Kcelj, ki je bil kandidat Dimnik-Jelenčev, nadučitelj J. Černagoj, ki so ga kandidirali tisti liberalni učitelji, ki ne marajo Dimnik-Jelenčevega vodstva, in pa kandidat opozicije, učitelj Karol Simon, znani član »Slomskove zveze«. Kolika predznanost! V Dimnik-Jelenčevem kraljestvu skuša kdo oponirati! — Volitve so se končale s popolnim Dimnik-Jelenčevim porazom, njiju kandidat Kcelj niti v ožjo volitev ni prišel. Pri prvi volitvi so dobili glasov Simon 19, Črnagoj 22, Kcelj 13, pri ožji volitvi pa Črnagoj 32, a Simon 22. Z uspehom prvega nastopa smo popolnoma zadovoljni. Niti mislili nismo, da bi bilo mogoče v Ljubljani toliko glasov združiti na našega kandidata. Še en naskok, pa bomo v trdnjavi. Dimnik-Jelenčevci so si bili zmage popolnoma svesti. Črnagoju so prisojali 5—10 glasov, a Simonu 2—6. Naposled pa tak izid! Gospod Jakob Dimnik so rekli smehljaše provizoričnemu voditelju: »Nepomuk, zastoj je ves tvoj trud, nič ne bo s tvojim kandidatom«. Mi pa pravimo: »Jaka, ali si videl? Še samo eden naj bi bil tako agitiral, kakor je tovariš Nepomuk, pa bi bil naš tovariš Simon v mestnem šolskem svetu.«

+ **Zahvala.** Vsem častitim tovarišicam in tovarišem, ki so pri volitvi zastopnika v c. kr. mestni šolski svet ljubljanski oddali svoje glasove meni, izrekam tem potom pristrčno zahvalo. Bog vas živi! Neustrašeno naprej! — Karl Simon, učitelj, Ljubljana.

+ **Javni napisi.** Slični razpis županstvu, kakoršnega je izdalo kranjsko glavarstvo, je izdalo županstvu tudi postojnsko okrajno glavarstvo.

+ **Shod zaupnikov kranjsko-loškega volivnega okraja** se ne bo vršil, kakor poroča »Domoljub«, v nedeljo, 18. t. m., ampak se je preložil na poznejši čas. Tajnik »Kmečke zveze«.

+ **Občinske volitve v Horjulju.** Večraj smo volili občinski odbor v znamenju boja proti našemu vrlumu, velezaslužnemu županu Stanovniku. Proti njemu so se zvezali najrazličnejši ljudje z najrazličnejšimi, ne ravno v vseh ozirih čednimi nameni: sebičnost, politiško strankarstvo, kratkovidnost, oholost, trma in druge take lepe lastnosti so šle v cvetje. Stanovnik ima zadoščenje, da je kljub najžvižahnjejši protiaagitaciji, ki so pri nji nekateri pozabili na vse meje dostojnosti, v največji podobčini zmagal. Tretji razred, ki so si ga nasprotniki nepostavno prilastili, bo brez vsacega dvoma pokazal večino, ki jo v resnici ima. Za to jamčimo!

+ **Napisi na tobačnih trafikah.** Ob času ljubljanskih nemirov so mnogi trafikanti v Ljubljani in po deželi sami, nekateri morda vsled javnega mnenja odstranili nemške napise na trafikah. Vsled višjega nemškega pritiska je finančno ravnanje glavarstva zaukazalo trafikantom, da morajo napraviti »status quo« pred 20. septembrom, to je, dvojezične napise. Ta odredba se naslanja na § 21. vladne naredbe z dne 21. septembra 1897, št. 18.191, ki določa, da mora založnik imeti napis »c. kr. zaloga tobaka« in na § 7. pravil, ki se glasi: »Po prejemu koncesije mora tobačni trafikant prirediti v določenem roku v poslopu, ki je od oblasti dopuščeno za namestitev in pritlično s ceste lahko dostopno, ter ga označiti z razločnim napisom

»c. kr. tobačna trafika«, pri čemer se sme uporabiti tudi c. kr. orek«. Iz tega predpisa je popolnoma jasno, da trafikant mora napraviti napis, ni pa rečeno, še manj zaukazano, da mora biti napis dvojezičen, oziroma samonemški ali da bi ne smel biti samoslovenski. Po tem predpisu sme trafikant imeti tudi samoslovenski napis in nobena oblast nima pravice kaznovati trafikanta zaradi napisa. Naravnost smešno je pa, ako kdo izvaja iz prvotnega nemškega besedila, da morajo biti napisi samonemški. Saj je vendar znano, da so bili prevedeni predpisi v vse avstrijske jezike. Zadnji ukaz finančnega ravnateljstva tudi izrecno ne zahteva, da se morajo odpraviti samoslovenski napisi, ako so jih kje trafikanti imeli na trafikah že pred 20. septembrom. Ukaz zahteva le »status quo«, to je, trafikanti naj napravijo dvojezične napise, ako so jih imeli do 20. septembra. Po našem prepričanju tudi ta ukaz ne odgovarja vladni naredbi iz leta 1897, ker po pogodbi z erarjem trafikant lahko napravi napis v jeziku, v katerem hoče. Ker pa poznamo razmere, zato trafikanti store najboljše, ako ravnajo po zadnjem ukazu, ki zahteva »status quo« glede na dvojezične napise. Naravna posledica pa je, da tudi glavna zaloga na Mestnem trgu v Ljubljani dobi dvojezičen napis. Kar velja za Slovence, to naj velja tudi za Nemce, osobito pa za edino glavno zalogo, kjer so Slovenci prisiljeni kupovati blago. Sicer pa upamo, da v kratkem izide nov predpis, ki bode trafikantom dovolil popolno svobodo glede napisov.

+ **Državni poslanec Gostinčar** je govoril v nedeljo popoldne v Bistrici v Rožu na Koroškem, popoldne pa na Savi.

+ **Škof dr. Šarič** odpotuje v začetku novembra meseca v Rim, da se vdeleži 16. novembra papeževe zlate sv. maše. Pri tej priliki bo od papeža sprejel v privatni avdienci in izroči svetemu očetu petrove vinarje sarajevske nadškofije in jubilejske številke »Vrhbosne«.

— **Zveza slovenskih zadrug** razpošilja vsem županom cirkularje, v katerih župane hvali, da so župani sami, ne poslanci izposlovali podpore. V nadaljnjem tekstu »Zveza slovenskih zadrug« pripoveduje, kako naj se zglašujejo pri županstvih tisti, ki se prvič za seno niso oglasili pri županstvih. Ta cirkular je navadna liberalna agitacija, ker ponavlja samo to, kar so itak že naznanila okrajna glavarstva. Taki cirkulari imajo le namen, ljudi begati, zato se naj nanje ne ozira.

— **Laške demonstracije proti goriškim Slovincem.** Umeščenje goriškega župana J. Bombiga se je vršilo večeraj popoldne. Bombig je imel obsežen govor, Slovencev seveda ni omenjal nič. — Zvečer je bila razsvetljava in bakljada. Najeta fakinaža je tulila po ulicah, balončki so bili lepo razvrščeni: belo, zeleno, rdeče, torej v laških barvah, kolesarji so letali okoli, okinčani v laških barvah, barabe pa so kričale in pele Slovence žaleče pesmi: Marameo, Lasse pur itd. Poleg tega pa so kričali korak za korakom: Abbasso i ščavi! Ta pohod po mestu je bil nesramna, proti Slovincem naperjena demonstracija. Politična oblast je lahko vedela, kaj bo. Zakaj je torej pustila vse to? To je tisti duh, ki nam je znan izza binkoštnih demonstracij. Slovenci v Gorici pa le napredujejo.

— **Bernhardinec rešil gospodinj življenje.** Prešlo nedeljo, ob 7. uri zvečer sta šli po Savski ulici v Zagrebu Anka Vrhovec in neka njena prijateljica. Blizu ženske kaznilnice je Vrhovec napadel neznan možki, jo vrgel v jarek ob cesti ter ji hotel iztrgati uro in verižico. Dekle je klicalo na pomoč, in ko je to njen pes, velik bernhardinec, čul, je skočil na lopova, mu strgal obleko raz života in ga ogrizel. V tem se je napadenki posrečilo uiti.

— **Orožniki v trgovski šoli.** Prošli petek so dijaki trgovske šole v Spljetu doživeli nenavadno presenečenje. Raynatelj Gelcich, proti kateremu so se bile te dni vršile burne demonstracije, je poklical orožnike, ki so z nasajenimi bajoneti prišli v šolo in aretirali dijaka Martinisa. Vsled tega je seveda razburjenje proti nepriljubljenemu ravnatelju med dijaštvom in meščanstvom postalo le še večje.

— **Umrli je** v Višnjigori zasebnik gosp. Milan Gilly.

— **Društvo c. kr. davčnih uradnikov na Kranjskem** je v odborovi seji dne 11. oktobra 1908 sklenilo, v proslavo šestdesetletnega vladanja Nj. Veličanstva podeliti znesek 100 K iz društvenih sredstev kot enkratno podporo ubogi siroti kakega umrlega kolega. Pri podelitvi oziralo se bo v prvi vrsti na sirote bivših društvenih članov. Nekolekovane prošnje, v katerih se naj navedejo premoženjske r. mere in druge okolščine, vložiti je najkasneje do 2. novembra 1908 pri društvu c. kr. davčnih uradnikov na Kranjskem v roki t. č. davčnega upravnika Franc Ravnikarja v Radovljici.

Razne stvari.

Nemiri na peterburškem vseučilišču.

Na peterburškem vseučilišču so nastali resni nemiri. Dijaki so preprečili oboroženi s palicami predavanja. Mnogo šip je pobitih. Ranjenih je več dijakov.

Škandal v bukovinskem deželnem zboru so postali vsakdanji. V seji dne 15. t. m. je nahlulil Pihuljak Oncula zaradi njegovih sodnijskih razmer. Oncul je pa zaklical Pihuljaku: varalica, lopov! Pihuljak je zaklical Onculu, da ne more dati zadoščenja, nakar je zaklical Oncul Pihuljaku: »Halt's Maul!«

Fotografije kot vzgojno sredstvo. Na policijski postaji v Denveru fotografirajo vsakega, ki je podlegel v boju z alkoholom in so ga spravili rdnari zaradi tega pod policijsko streho. Kadar se je streljal, mu izroče fotografijo za spomin. Policijski upravitelj denverski trdi, da ima tako zdravljenje pijancev izvrstne uspehe.

Telefonska in brzojavna poročila.

OBSODBE RADI NEMŠKIH DEMONSTRACIJ V MARIBORU.

(Glej poročilo na prilogi.)

Maribor, 16. oktobra. Obsojeni so na težko ječo: Skoliber na dva meseca, Šalamun na 6 tednov, Nerath na en mesec, Strniša in Červeny vsak na en mesec, vsi imajo težko ječo, poostreno s postom vsak teden. Jamernik je obsojen v en teden navadnega zapor. Vsi drugi so oproščeni.

DEMISIJA ČEŠKIH MINISTROV.

Dunaj, 16. oktobra. Včerašnji ministrski svet je bil jako buren in je končno sklenil **zaključenje češkega deželnega zbora.** Prade je odločno zastopal zahtevo Nemcev po zaključanju. Pri glasovanju, pri katerem je glasovala večina ministrov za zaključanje, je izjavil češki minister Prašek, da se s tem pravice češkega naroda gazijo z nogami in da je s tem onemogočen princip skupnega dela. Zastopniki češkega naroda torej s takimi možmi ne morejo skupaj sedeti. **Minister Prašek zato izjavlja, da je prisiljen izstopiti iz ministrstva.** Trgovinski minister Fiedler se je izvajanjem Praškovim popolnoma pridružil in tudi demisijsiniral.

Praga, 16. oktobra. Situacija se je vsled demisije obeh čeških ministrov jako poostrila. V čeških političnih krogih pričakuje krize celokupnega Beckovega ministrstva.

Dunaj, 16. oktobra. Včerašnja seja ministrskega sveta, katero je ad hoc sklical ministrski predsednik, je trajala od devete ure zvečer do 1. ure jutraj. Za Prađejev predlog, naj se zasedanje češkega deželnega zbora zaključi, so glasovali vsi ministri, razven Praška, Fiedlerja, Abrahamovicza, Koritowskega. Ministra Gessmanna ni bilo pri seji. Češka ministra sta izjavljala, da odstopita, ker je Beck strankam zastavil besedo, da bo češki deželni zbor zboroval do konca oktobra in sta mislila, da bo Beck danes besedo držal. Sedaj se še ne ve, ako bo cesar demisijo čeških ministrov sprejel, ali pa bo ju naprosil, da ostaneta v kabinetu. Če cesar demisijo sprejme, je brezdvomno, da bo tudi Beck podal cesarju demisijo in da moramo biti potem pripravljeni na prehodno, skoro gotovo uradniško ministrstvo.

REKONSTRUKCIJA MINISTRSTVA ? JUGOSLOVAN MINISTER BREZ PORTFELJA ?

Dunaj, 16. oktobra. Ministra Prašek in Fiedler sta zopet ponovila zahtevo po demisiji. Beck bo v ponedeljek cesarju o položaju poročal, nakar se šele odloči, ali se demisiji sprejmeta ali ne. Kot kandidata za izpraznjeni mesti se imenujeta Čelakovsky in Udržal. Baje bo v rekonstruirano ministrstvo vstopil tudi jugoslovanski parlamentarec kot minister brez portfelja. Tako vsaj meni »Wiener Tagblatt«.

DEMONSTRACIJE PROTI NEMCEM V PRAGI.

Praga, 16. oktobra. Tekom noči je češka množica razbila pri nemških trgovinah izložbena okna in napise. Tudi pri nemških šolah so pobili okna. Nekaj hrvaških dijakov, katere so demonstrantje imeli za nemške dijake v coulerju, so demonstrantje krvavo nabili. Danes se pričakuje nove demonstracije. Izdane so obširne varnostne navedbe.

VOJSKA MED JAPONSKIM IN KITAJSKO.

Seul, 16. oktobra. Med japonskimi in kitajskimi četami je prišlo do spopadov. Čete so otvorile ogenj. Japonsko poslanstvo zahteva od kitajske vlade zadoščanje, če ne, prekoračijo Japonci mejo.

ČRNOGORSKI PRINC HUJSKA HERCEGOVSKO LJUDSTVO ?

Sarajevo, 16. oktobra. Orožništvo je v Hercegovini zaplenilo nek hujskajoči manifest črnogorskega princa.

zlatem jubileju Pija X. in v bisernem cesarja Franca Jožefa I., za časa knezoškofa Mihaela in župnika Martina Osenjak so me vllili. 1908.« Zvon je težak 2239 kg ter stane 8900 K.

Š Odbor občine Hajdin pri Ptujju je v svoji seji dne 11. oktobra t. l., pri kateri je bilo navzočih vseh dvanajst odbornikov, sklenil sledeči protest: Občinski odbor občine Hajdin pri Ptujju odločno obsoja nastop proti mirnim Slovincem dne 12. in 13. septembra t. l. v Ptujju, ki je izzval opravičeno nevoljo po vsem Slovenskem, ter najodločneje protestira proti nesramni, lažnjivi in obrekljivi pisavi nemških listov. O tem sklepu se obvestita gospoda ministrski predsednik in minister notranjih zadev.

Ljubljanske novice.

Ij Iz preiskovalnega zaporja so bili včeraj izpuščeni Stanko Rekar, Ivan Orešek in Anton Dernovšek. Ker se je proti Andreju Javorniku in Blažu Pirnatu dne 12. oktobra že vršila glavna razprava, katere izid smo že priobčili, zmanjšalo se je število v preiskovalnem zaporu se nahajajočih osumljencev od sedemnajst na dvanajst. V preiskovalnem zaporu so danes še Fran Staut, Milan Makar, Ignacij Mravlj, Jakob Turzan, France Parkelj, Anton Podgoršek, Alojzij Cvelbar, Ivan Kimovc, Jošt Bajželi, Ernest Windischer, Srečko Potnik in Štefan Kamenšek.

Ij Iz gledališke pisarne. V nedeljo sta dve predstavi: prva ob pol treh popoldne ter se igra po daljšem času drama iz dobe Neronovega preganjanja prvih kristjanov-mučenikov »V znamenju križa«; zvečer se poje opera »Madame Butterfly«. — V torek je dramska noviteta ter se uprizori prvič Lauffsova burka »Vražja misel«, v kateri poje gdčna. subreta Hadrbolecova. — Prihodnja dramska noviteta je G. Hauptmannova komedija »Bobrov kozuh«, prihodnja operna noviteta pa Saint Šaensova velika opera »Samson in Dalila«. Prva izvirna novost bo drama »Mati«, spisal Fr. Ks. Meško.

Ij Opretni večer jutri v hotelu »Union«. Pod vodstvom kapelnika gospoda Thalicha proizvajale se bodo točke: Fall: »Dollar-Princessin«; J. Strauss: »Fledermaus«; Offenbach: »Orpheus in der Unterwelt«; O. Strauss: »Walzertraum«; Lechar: »Die lustige Witwe«; — Poleg tega tudi nekatere klasične skladbe (Rubinstein i. dr.). — Koncert se vrši ob pogrnenih mizah. Začetek ob 8. uri, vstopnina 60 h.

Ij Občni zbor društvene godbe se sinoči zavoljo pičle udeležbe ni mogel vršiti. Slabo spričevalo zavednosti za važne kulturne ustanove! Prihodnji občni zbor bo danes teden. Upajmo, da jih pride takrat od 760 podpornih udov vsaj toliko, da bo zbor sklepčen.

Ij Pobegnili je dne 13. t. m. iz prisilne ideavnice 12letni korigend Ivan Kravcar, rodno iz Mrzle loke v novomeškem okraju. — Nadalje sta jo od dela tudi popihala v Orešju pri Postojni Peter Narobe iz Križ pri Kranju in Luka Kočar iz cerkljanske okolice, ki sta bila pri deželnem sodišču kot kaznjence.

Ij Vojaška vest. Poročnik Mayer se je danes pripeljal v Ljubljano.

Ij Aretovana je bila včeraj 20-letna služkinja Helena P. iz Rašice pri Kočevju, ker je svoji gospodinjki ukradla 12 kron vredno žepno uro in jo skrila v nogovico.

Ij Zamuda brzovlaka. Brzovlak, ki pripelje iz Dunaja v Ljubljano ob 5. uri 46 min. jutraj, je pripeljal semkaj šele ob 8. uri 50 min. Zamuda je imel vsled tega, ker je v Slovenji Bistrici skočil tovorni vlak iz tira.

Ij Umrla je na Mestnem trgu št. 10 gospa Marija Olup rojena Tomazin.

Ij Zopet moža zapustila. Od Sv. Križa pri novem pokopališču se nam poroča, da se je ženi vrtnarja g. Luke Tomšiča zopet in to že tretjič zljubilo odjadrati v svet z oženim kamnosekom Francetom Novak, ki je oče treh otrok. Odjadrala v svet žena seve ni na svoje stroške, ampak v škodo svojega moža, katerega je pustila samega z otročiji v največjem delu. Če bi kdo kaj zvedel, kje se nahajata begunca, naj to naznani policiji ali pa orožništvu.

Ij Bodimo dosledni. Je malenkostno, pa tudi ne. Je nekaj Slovencev, ki se po hotelih zelo radi zglašujejo nemško. Posledica tega je, da hotelski uslužbenci začno z njimi nemško zloboderati. Mi smo to že ožigosali, toda v tem slučaju imajo hotelski uslužbenci popolnoma prav. Če se nemško zglašijo, se mora s teboj nemško občevati. Opustite vendar že v zglašitvah: »K. k. Staatsbeamter«, »Reisender«, »Kaufmann« itd. ter postavite: c. kr. državni uradniki, potniki in trgovci. Pa brez zamere!

3. t. m., smo čutili hud močan potres. Vzdignil me je, ko sem stal na tlaku v kuhinji. Sunej je prišel od severa. Čutili so ga tudi drugje. Organistova žena je preplašena iz hiše letela, kaj je. Suša je zopet huda, da je težko sejati strn.

Samoumor. V Novivsi (Zagreb) se je iz neznanih razlogov obesil v svojem stanovanju računski oficijal Gjurjo Škorič.

Neimenovana Dedendolčanka nam je v dokaz izredno tople jeseni poslala dva spomladanska špoka rdečih jagod in dišečih vijolic. Hvala lepa!

Na zagrebškem vseučilišču je bilo v pretečenem poletnem semestru vpisanih le 136 dijakov, in sicer 109 rednih in 27 izrednih. Bogoslovcev je bilo 106, pravnikov 21, modroslovcev osem, farmacevt pa samo eden.

Šolske vesti. Za provizorično učiteljico v Šmihelu-Stopičah je imenovana gdčna. Marija Zakrajšek. — V Presko je prestavljena iz Št. Vida provizorična učiteljica gdčna. Marija Bitenc.

Izkaz posredovalnice društva slov. trgovskih pomočnikov v Kranju. Službe iščejo štirje pomočniki manufakturne, 5 mešane in 3 špecerijske stroke. Sprejme se: 2 pomočnika manufakturne, 3 mešane in 1 špecerijske stroke. Društvo posreduje za delodajalce brezplačno, za delojemalce proti mali odškodnini.

Obupne razmere vladajo v tužni Istri. Vina je letos toliko, pa ga ljudstvo, ki se je zanašalo celo leto na ta pridelek, ne more spečati za nobeno ceno v denar. Očividec nam poroča iz poreške okolice, da se kilogram grozdja prodaja po 4 vinarje, liter mošta pa velja 7 vinarjev. Posode, ki je silno draga, pa primanjkuje povsod, ker imajo še mnogo starega vina. V nekaterih krajih so kar tretjino grozdja pustili na trtah. — Bedna Istra!

Triletno medvedko je ustrelil pri Nemili (okraj Zenica na Hrvaškem) akademik Vladimir Ferljan. Zadel jo je v glavo.

Županom v Miljah pri Kopru so nazovi - socialisti izvolili nazovi-liberalca Petra Debica, o katerem pa še ni gotovo, ali sprejme to čast. Malo čudno bi bilo, kajti italijanska nazovi - liberalna stranka se občinskih volitev ni udeležila.

Štaterske novice.

š Velik narodni škandal v Rušah. »Slovenski Gospodar« poroča: Vse vre vsled zadnjih dogodkov, le ruški gostilničarji se za Slovence ne zmenijo. Tu zopet vidimo jasno, koliko se še smemo zanesti na lastne slovenske trgovce in gostilničarje, ki vedno in vedno kličejo: »Svoji k svojim«, seveda kadar se gre le za njihovo mavho. Vagon vina so nekateri ruški gostilničarji naročili pri najzagrizenejšem vinotrtzu v Mariboru, ki je hud naroden nasprotnik in protestant. Tako podpiranje naših nasprotnikov je neodpustljivo tem bolj, ko ima kmečko ljudstvo najboljšega vina na prodaj, kolikor ga kdo hoče. Kmet mora dati pod vso ceno vino nemškutarskim vinotrtzom, od teh pa kupujejo in jim dajejo dobiček slovenski narodnoradikalni gostilničarji. Značajno je postopala gospa Švigeljnova, kateri je tudi ponujal agent vina. Dala mu je odgovor, da je hitro poiskal varta. Čast taki ženi; vsi možje gostilničarji, ki ste storili narodni zločin, posnamajte tako narodne gospe!

š Protibrezhiškemu občinskemu tajniku Schafflonu je vložena ovadba, ker je baje grozil dr. Benkoviču, da ga bo »abkragelu«.

š »Društveni dom« v Trbovljah. Za prepotrebni »Društveni dom« v našem največjem industrijskem kraju so darovali doslej p. n. gg.: dr. J. Benkovič, Brežice, 100 K; V. Pušenjak, Maribor, 50 K; J. Krajnc, Sv. Peter, 2 K; P. Erjavc, Trbovlje, 20 K; J. Pečnak, Trbovlje, 5 K; Socialni demokrat, Idrija, 5 K; J. Zupan st., Trbovlje, 10 K; M. Ulčnik, Dolič, 20 K; J. Lončarič, Trbovlje, 50 K. — Za poslano se iskreno zahvaljuje in prosi nadaljnjih prispevkov — Odbor za zgradbo »Društvenega doma« v Trbovljah dne 8. oktobra 1908.

š Umrl je v Mariboru trgovec z vinom g. Franc Cvitančič, star 53 let.

š Protestni shod proti nemškim surovostim v Ptujju, Celju in Mariboru je bil v nedeljo v Št. Jurju ob južni železnici in v Središču. Na obeh krajih so se zborovalci izrekli za najstrožje izvajanje gesla »Slovenec, kupuj le pri Slovencu!« Zborovalcev v Št. Juriju je bilo nad 200.

š Nov zvon. Od Sv. Petra pri Radgoni se nam piše: Knezoškof je dne 11. oktobra t. l. pri nas blagoslovil veliki nov zvon za župno cerkev. Zvon je od firme Grassmayer, Wilten pri Inomostu, njegov glas je H, da se ujema z glasovi starih štirih zvonov. Zvon krasijo podobe lurske Matere božje, papeža in cesarja ter napise: »Prostovoljni darovi faranov in jubilejnemu letu prikazovanja Lurske matere božje, v

— Jubilejno romanje na slavno božjo pot »Trška gora« bodo opravile dne 21. oktobra v god sv. Uršule Marijine družbe novomeške okolice. Udeležbo je priglasilo osem družb z banderi. Zbirališče za nekatere je frančiškanska cerkev v Novem mestu. Ob 8. uri odhod na Trško goro. Zgoraj več svetih maš, ob 10. uri slovesna peta maša in slavnostni govor g. župnika iz Toplice.

— Socialni demokrat zabodel Slovence. Iz Trsta poročajo: Pri Sv. Ivanu se se v neki gostilni sprli Slovenci in socialni demokratje. Prepri se je nadaljeval na cesti. Tu je neki socialni demokrat, rodno Slovenec, zasadel Slovence Separju nož do ročaja v prsi. Separja so težko ranjenega prepeljali v bolnico.

— Vode ni po naših rekah in potokih. V Savi je tako malo vode kakor že dolgo ne. Iz štajerskih krajev se čuje, da ponekod že usahujejo studenci. Ta jesenska suša je tudi zelo neugodno vplivala na vinograde.

— Zdruga mizarjev Ljubljana, Spodnja Šiška, Vič in Moste naznanja vsem članom in nečlanom kakor tudi tovarniškim podjetnikom tega obrta, da se boče vršila prva preizkušnja pomagalec dne 2. novembra tega leta v prostorih c. kr. umet. obrt. šole v Ljubljani. K tej preizkušnji pripusti se vsak vajenec ali pomočnik, kateri je dovršil ali v kratkem dovrši postavno učno dobo. V smislu preizkuševalnega reda za pomagalec §§ 3. in 4. treba je priložiti lastnoročno pisani prošnji na zadrugo: 1. učno spričevalo učnega gospodarja; 2. ako je bil izprašanec dolžan obiskovati obrtno nadaljevalno šolo, šolska spričevala; 3. ako je izprašanec že kot pomočnik služboval, delavska spričevala. Izpraševanec članov zadruge plača pred preizkušnjo načelstvu zadruge pristojbino v znesku 8 kron, katera se vrne le tedaj, ako izpraševanec najmanj tri dni pred izkušnjo od nje odstopi, ali se ga pa k isti ne pripusti. Vsi drugi izpraševanci plačajo pristojbino v znesku 15 K. Vsa tozadevna pojasnila daje tč. načelnik zadruge g. Ferdo Primožič, Hlišerjeve ulice 5. Opomba: Opozarja se posebno starejše mizarske pomočnike, kateri nameravajo samostojni postati, da se podvržejo preizkušnji pomagalec, ker po § 14. obrtnega reda bodo morali doprinesiti spričevalo o prestani preizkušnji za pomagalec.

— Poljša lov se je pričela. Od vseh strani prihajajo poročila, da je letos, ko je žir tako bogato obrodil, kakor že davno ne, nenavadno mnogo te živalice, in da se pridno prireajo zanimive polšje love. Iz ribniškega okrožja je dospelo že več poštnih pošiljatev za v Ljubljani živeče ljubitelje te posebne slaščice. V kočevskem okraju tvorijo ponekod polhi ob tem času priljubljen pobiljek. Izpodi Gorjancev pa se čuje, da se v kratkem priredi veleznimiva poljša lov v večjem obsegu. Ume se, da bo udeležba mnogobrojna, ker so take prireditve vendarle bolj redke in že same ob sebi silno vabljive in mikavne. Slično se poroča iz borovniške okolice, kjer poljša lov še ni izgubila svoje poezije in nekdanje privlačne sile. Upamo, da se vendar kdo spomni tudi na nas ter nam pošlje polhov na ljubljanski trg.

— Zadnji letošnji romarski shod na Križni gori pri Ložu bo prihodnjo nedeljo, t. j. 18. oktobra, ki se redno vrši vsako leto imenovano nedeljo, na kar se opozarjajo oni tuji romarji, ki mislijo, da se shod vrši nedeljo po sv. Luki.

— Tatovi v Solkanu. Minuli teden so vlomili neznanji tatje v Venutjevo prodajalno v Solkanu in odnesli 1800 K gotovine in za 200 K vrednosti.

— Izreden pojav narave. Kakor smo že poročali, opazujejo v Dol. Retjah pri Lašičah na posestvu Fr. Grudna čuden pojav. Okoli grma sika svetloba do tri metre visoko. Svetloba je po noči jako močna, podnevu se svetlika le v presledkih z zoprnim duhom. Vredno je, da si veččak ogleda ta pojav.

— Zrele jagode. Iz Podlipa pri Vrhniku se nam piše: Sedaj jeseni so se pred nekaterimi dnevi dobile dozorele jagode, in sicer na osovjem kraju. Na sadnem vrtu gospoda trgovca Jesenovca je jablana z lepimi jabolki, vsled spomladno toplih dni pa so na isti jablani obenem sveži, lepi cvetovi.

— Kot metropolit v Banjaluki je bil 11. t. m. z največjim sijajem instaliran Vasilij Popović. Novi metropolit je zaključil svoj nagovor na ljudstvo z živio-klicem cesarju-kralju.

— Vlak je povozil 12. t. m. v Zagrebu Jakoba Berkoviča, ko je na južnem koldvoru spremenjal zakret na ogibališču. Vlak mu je odtrgal obe nogi. Med vožnjo v bolnišnico je umrl.

— Županom v Djakovu je bil te dni soglasno izvoljen dosedanji župan dr. A. Švarcmajer.

— Potres. Iz Štange poročajo z dne 3. t. m.: Ob 7. uri 5 minut zvečer v soboto,

ČRNA GORA SE PRIPRAVLJA NA VOJSKO?

Zader, 16. oktobra. Črnogorska vlada namerava poklicati vse Črnogorce, ki bivajo v tujini, v domovino. Baje bo najela velik parobrod, da pripelje iz Amerike nazaj ondote črnogorske izseljence. Zdej pričakujejo 120 brzostrelnih topov, katere je Rusija podarila, 50 mitraljez pa se v Baru ravnokar izkreuje. Novih pušk ima Črna gora na razpolago 150.000.

AVSTRIJA ZAHTEVA OD TURČIJE POVRNJEVO ŠKODO ZA BOJKOT.

Beirut, 16. oktobra. Prebivalstvo je preprečilo dohod avstrijskega poštne garnika v pristanišče in izkrcanje pošiljatev.

Carigrad, 16. oktobra. Avstrijski promet z ladjami vsled turškega bojkota popolnoma počiva. Škoda je velika. Danes se je radi tega avstrijski poslanik že tretjič oglašil pri turškem velikem vezirju in mu zagrozil, da bo Avstrija napravila Turčijo odgovorno za škodo, ki jo bodo imele avstrijske ladje.

POLOŽAJ V BELGRADU.

Belgrad, 16. oktobra. Jutranji listi pozivajo občinstvo, naj bojkotira avstrijsko blago in naj avstrijskih časopisov ne čita. Listi priobčujejo celo imena avstrijskih trgovcev, ki so v Belgradu in pozivajo občinstvo, naj pri njih nič ne kupuje. Tistim, ki tega poziva ne upoštevajo, se grozi.

Belgrad, 16. oktobra. Tu se je situacija poostila. Demonstracije proti Avstriji se ponavljajo. Vsled nemirov ni prometa, pričakuje se pa tudi denarna kriza. Banke so ustavile diskont, iz hranilnic dvigujejo ljudje denar. Dosedaj se je še vsem ugodilo, ne ve se pa, kako bo to mogoče v bodoče. Bati se je gospodarskega poloma.

Belgrad, 16. oktobra. Iz Niša so došli srbski pionirji, ki stražijo mostove in prehode cest.

KONFERENCA VELEVLASTI.

London, 16. oktobra. Program za konferenco vevlasti je sedaj definitivno določen. Ruski zunanji minister Izvolski je imel včeraj tozadevno zadnji pogovor z angleškim dežavnim tajnikom. Tudi poslaniki Nemčije, Avstrije in Italije so imeli pogovor z angleškim državnim tajnikom.

PROGRAM BALKANSKE KONFERENCE.

Pariz, 16. oktobra. Danes je došlo uradno obvestilo o programu balkanske konference, kakor so ga sestavile Anglija, Rusija in Francija. Vevlastim samim se tako dolgo uradno ne bo naznanil, dokler ne bo dosežen popoln sporazum. Program so Izvolski, Grey in Pichon sestavili sledeče: I. Proglasitev neodvisnosti Bolgarije in dispozicije o njenih finančnih obveznostih do Turčije, morda tudi sistemizacija vprašanja zaplenjene železnice. II. Priznanje aneksije Bosne in Hercegovine od strani Avstrije. III. Povrnitev sandžaka novipazarskega Turčiji. IV. Priznanje uni-je Krete z Grčijo. Določile se bodo finančne obveznosti Grčije do Turčije. V. obsega nebištvne točke. VI. Odprava omejitev črnogorske suverenitete. VII. Zeleti je, da se poišče kompenzacija Srbiji in Črnigori na ta način, da se rektificira bosanska in hercegovska meja ob Sandžaku. VIII. Zeleti je ureditve vprašanja donavske komisije, da bodo obdonavske države zadobile večje pravice. IX. Ureditve vprašanja zunanjih poštne uradov in takozvanih kapitulacij v Turčiji.

Pariz, 16. oktobra. Avstro-ogrski poslanik je pri ministru Pichonu, kateri je trozveznim vesilam naznanil program konference, takoj odločno protestiral proti VII. točki programa, ker Avstrija nikdar ne bo dovolila, da bi se na bosansko-sandžaki meji rektificirale meje v prilog Srbiji in Črnigori, kateri bi ondi ustanovili zavetišče velesrbske agitacije proti monarhiji.

BILINSKA
KISLA VODA

Izborna dietična namizna pijača.
Odobroti Bilinske vode naj se vpraša domači zdravnik.
Dobi se pri Mihael Kastnerju v Ljubljani.

1646 40-9

Dober počutek in telesna živahnost ter veselje do dela

2547 5-3
krati mnogim edinole pomanjkanje teka in nerednost v prebavi. V takih slučajih je najboljši pripomoček „Rogaški tempeljev vroleo“ (sam ali zmešan z vinom, - konjakom, mlekom in sadnimi sokovi).

Zahvala.

Ob nenadomestljivi smrti nepozabne nam soproge, oziroma sestre, gospe

Ivane Valenčič roj. Vičič

izražamo tem potom vsem sorodnikom, znancem in prijateljem najtoplejšo zahvalo za obilo udeležbo pri pogrebu in za izraženo sočutje. Posebno zahvalo izrekamo prečastiti duhovščini, čast. šolskim sestram in njihovim gojenkam za gniljivo petje, sl. učiteljstvu in uradništvu, kakor tudi vsem darovalcem vencev.

2705 **Žalujoci ostali.**

2708 1-1

Alojzija Randl naznanja v svojem in v imenu svojih otrok pre- tužno vest, da je njen iskreno ljub- ljeni soprog, oziroma oče in svak, gospod

Andrej Randl

železniški uslužbenec v p.

po kratki, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega rajnega je bil danes ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Merosodne ulice št. 1, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 16. oktobra 1908.

Globoko žalujoča
rodbina Randl.

Zahvala.

Za mnoge dokaze prisrčnega so- čutja povodom nenadne smrti našega iskreno ljubljene in nepozabnega očeta

Karola Grabner

posestnika, lesotrtca, obč. svetovalca itd.

izražamo svojo srčno zahvalo prečastitli gg. duhovniku, Zagorskemu Sokolu, domači požarni brambli ter darovalcem vencev, kakor tudi vsem onim, ki so nam nepozabnega rajnika spremili k zadnjemu počitku.

Motnik, dne 10. oktobra 1908.

2704 **Žalujoča rodbina Grabner.**

2245

Zaradi prevelike produkcije se ceneje proda

okrog 1000 tc. najboljših rjuh

150/200 cm velikih, šest kosov 14 kron 30 h.

Če blago ne ugaja vrnemo denar. Vzorci barhenta, cefirja in vsega bombažastega in platnenega blaga zastoj samo v tkalniol

BR. KREJCAR, Dobruška št. 9117, Češko.
Izvršene obleke za neveste.

Meteorologično poročilo.

Višina n. mor. 306-2 m, sred. zračni tlak 736-0 mm.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padevina v 24 urah v mm
15	9. zveč.	738-0	11-2	brezvetr.	jasno	
16	7. zjut.	38-1	3-4		megla	0-0
	2. pop	36-5	18-1	sl. jvzh.	jasno	

Srednja včerašnja temp. 11-30, norm. 10-60.

TRZNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 16. oktobra

Pšenica za oktober	11 95
Pšenica za april	12 09
Rž za okt.	9 75
Oves za okt.	8 25
Koruzza za maj l. 1909	7 45

Efektiv: zdržno.

Širite, naročajte „Slovenca“!

Sprejme se takoj

učenec za mesarsko obrt

zmožen nekoliko v računstvu, čez 14 let star, po-
štenih starišev. 3-1

Ivan Bulc,

mesar in gostilničar, Mirna, Dolenjsko.

2 pomočnika

sprejemem takoj.

ANTON ČEBULJ, krojač

2694 Jesenice, Gorenjsko. 4-1

Stara gostilna

dobro idoča na deželi na Gorenjskem ob glavni cesti se takoj **odda v najem ali na račun**. Hiša je jako pripravna za ože- njenega obrtnika in voznika, zraven se na- haja veliko gospodarsko poslopje s hlevom. Naslov pove uprava „Slovenca“. 2534 3-2

Prva slovenska modna

: trgovina za gospode :

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19

se najtopleje priporoča

2710

KOLO PUCH

je na prodaj v Podgori št. 4, Št. Vid nad Ljubljano. 2697 3-1

Deklica

15 let stara, ki je dovršila VI. razred, želi ustopiti v kako trgovino. Naslov: Antonija Zorec, Karlovska cesta šte. 11. Ljubljana. 2703 2-1

REDKA PRILIKA.

Ker se mi je po- srečilo prevzeti neko zamujeno pošiljatev velikanske partije po- vršnikov proti nepri- merno nizki ceni in mi nedostaje prostora oddam

fine površnike za gospode po K 20.—
fine površnike za dečke po K 12.—

Površniki so razstavljeni v izložbah.

Zaloga oblek, **A. KUNC** Ljubljana,
pod „NARODNO KAVARNO“ Dvorski trg šte. 3.

Angleško skladišče oblek, O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5.

Dežni plašči (pelerine) so ceneje!

nad 2.500 komadov od 5 kron naprej.

Največja zaloga **oblek, površnikov in zimskih sukenj** za gospode, dečke in otroke po čudovito znižanih cenah. — Se vedno prihaja sveža konfekcija za dame in deklice v najmodernejši fazoni.

Mariborske nemške demonstracije pred sodiščem.

Iz Maribora se nam poroča: Na obtožni klopi so danes pred c. kr. okrožnim sodiščem zaradi škandalov dne 19. septembra sledeči, že davno pred obravnavo iz zapore izpuščeni obtoženci:

1. Alojzij Skoliber, 17 let star, skladiški delavec Južne železnice, rojen pri Sv. Juriju ob Pesnici;

2. Karol Šalamun, 18 let star, bivši trgovski pomočnik pri g. Heinzu v Mariboru;

3. Franc Nerath, 17 let star, komptarist pri g. Fr. Quandestu v Mariboru;

4. Josip Sterniša, 16 let star, tiskarski učenec;

5. Franc Jamernik, 34 let star, ključavničar;

6. Josip Lorber, 17 let star, trgovski pomočnik iz Št. Ilja;

7. Josip Haller, 14 let star, trgovski učenec pri firmi Semlitsch v Koroški ulici;

8. Feilks Welle, 19 let star, mesarski pomočnik;

9. Karol Červený, trgovski pomočnik v Mariboru;

10. Karol Goleš, 28 let star, trgovec z delikatesami v Mariboru, rojen v Šent Vidu pri Šmarju;

11. Anton Lešnik, 24 let star, knjigovodja pri firmi Lešnik v Mariboru.

Vsi so toženi po §§ 86. II. in 85. lit. a) in b) kaz. zakona. Vsa škoda je sodno cenjena na 1119 K 50 vin.

Znamenito je, da so bili vsi obtoženci nekaj dni pred obravnavo iz zapore izpuščeni in da so v tem času med seboj neovirano občevali.

Gosp. Karol Goleš, katerega ljudski glas dolži, da je streljal z revolverjem v okna Narodnega doma, je bil ves čas na prostem.

Državno pravdnštvo zastopa g. dr. Duchatsch, predseduje gosp. Morocutti, zagovarja dr. Mravlag in dr. Oskar Orosel. Skoliber nima zagovornika, ker je v preiskavi o mnogih soobtožencih obteževalno izpovedal.

Obtožnica obsega 28 strani in dolži obtožence, da so v noči 19. septembra dogovorno pobijali šipe na »Narodnem Domu« v Mariboru, na drugih slovenskih mariborskih hišah in trgali s hiš napisne deske. Obtoženi so radi javne nasilnosti po § 85. lit. a in b drž. zakona.

Na »Narodnem Domu« so razbili nemški demonstrantje 66 šip, katero škodo je cenil izvedenec Nemec na 910 kron. Na hišah mariborskih duhovnikov so nemški demonstrantje pobili 71 šip, nekaj šip na gimnaziji in na semenišču. Skupna škoda na šipah in razbitih napisnih deskah je po obtožnici 1119 K 50 vin. Demonstrantje so ugasnili pred napadom svetilke okoli raznih napadenih hiš, tako da je bila okoli napadenih predmetov popolna tema in je tako večina demonstrantov ostala nepoznana.

Obtoženci so sevé tajili, le obtoženi Skoliber je priznal, da je proti »Narodnem Domu« vrgel tri do štiri kamne in da je pomagal sneti desko »Ljudske Posojilnice« in še nekaj drugih desk, sam pa da ni desk odstranil. Obtoženi Nerath je v preiskovalnem zaporu priznal vse, kar mu je priča Nemec v predpreiskavi očital, včeraj je pa dejal, da je priznal le, da bi prej prišel iz preiskovalnega zapore, ker štiri dni ni mogel v preiskovalnem zaporu ničesar jesti. Skoro vsi obtoženci trdijo, da so obremenilne priče proti njim nastale le vsled slovenskih lepakov, na katerih se je obljubovalo 30 K vsakemu, ki kaj o demonstracijah izpove.

Ob 1. uri popoldne se je obravnava prekinila in nadaljevala ob 4. uri popoldne.

Prva priča je bil č. g. kanonik Vok, ki je gledal demonstracijo iz svojega stanovanja. Izjavil je, da bi bil lahko zadet od enega kamna. Pričo Miško Reicherja je nagovarjal zgovornik, naj izpove nemški, da se obravnava pospeši, a Reicher je to zahtevo seve odklonil in izpovedoval slovenski. Isto se je zgodilo zagovorniku s pričo poštnim oficijalom Bahovcem. Priči ste opisali, kako je letelo kamenje. Zagovornik dr. Mravlag se je protivil zapriseženju obtežilnih prič Nemca in Meglica, češ, da sta bila udeležena pri demonstracijah in da je obtoženi Schalamon danes trdil, da je obtoženi Nemec pri deškem semenišču sam ugasnil luči. Sodišče je sklenilo, da se tudi te dve priči zapriseže. Obe priči sta jako obteževalno izpovedali za

obtožence. Tudi priči Krois in Felser sta jako obtežljivo izpovedali, dr. Mravlag je pa poizkušal utis teh prič zmanjšati, češ, da jim je obljubljenih po 30 kron za vsakega nemškega demonstranta, ki ga naznani. Nato je sledila cela vrsta prič, ki so se zavzemale za — nedolžnost obtožencev. Obravnavo so ob 8. uri zvečer prekinili, ker so izpredniki predlagali nove olajševalne priče, ter jo nadaljujejo danes v petek ob 9. uri dopoldne.

Razpravna dvorana je bila natlačeno polna. Pred zaprtimi vrati okrožnega sodišča je stalo na stotine oseb.

Razsodbo proglase danes popoldne ali pa še-le zvečer.

Za žrtve.

14. izkaz prispevkov za spomenik in žrtve 20. septembra 1908. Dne 15. oktobra 1908 došli so podpisaneu blagajniku »Združenega narodnega odbora« sledeči prispevki: Občina Lukovica na Kranjskem za spomenik in žrtve 50 K; Jakob Kogej, c. kr. notar v Ložu na Kranjskem za žrtve 25 K; Anton Pogačnik, posestnik in župan v Podnartu povodom neke razprodaje in stave, kako teče debel in suh človek, za spomenik in žrtve nabranih (prispevali z 2 K Lovro Rebolj, po 1 K pa Anton Pogačnik, Anton Pezdich, Fran Rožič, Ivan Markelj, Josip Benedik, Peter Markuta, Tomaž Fister, Miha Mohor in gospa Rebolj, drugi navzoči 1 K 22 h) 12 K 22 h; Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki za spomenik in v podporo žrtvam 50 K; »Obecní úřad král. věnného mesta Nový Bydžov« potom ljubljanskega župana za žrtve 50 K; Vera Kosova iz Petrograda potom ljubljanskega župana za žrtve in njihove rodbine 500 K; Ivanka Kobi iz Malevasi pri Ljubljani nabrala za žrtve v gostilni pri »Ruskem caru« 5 K; Avgustin Zajec, restavrat v Ljubljani, nabral v Belicerkvi pri »Majzelj-nu« 4 K in sam dodal 6 K za spomenik in trpeče narodne mučnike 10 K. — Posebno srčna zahvala se pa izreka vrli Slovenki Veri Kosovi, ki se je na daljnem severu spomnila s tako izdatnim milodarom naših ubogih žrtvev in njihovih bednih rodbin, in občinskemu uradu kralj. češkega mesta Nový Bydžov, ki je s svojim darom dal viden izraz slovanski vzajemnosti. — V Ljubljani, dne 16. oktobra 1908. — Dr. Alojzij Kokalj s. r., blagajnik.

➔ Vsak naš somišljenik, vsaka naša somišljenica naj daruje vsaj eno krono »Slovenski krščansko-socialni zvezi«.

Vaša sapa

postaja veliko lažja, že po uporabi prve doze SCOTT-ove emulzije in in to olajšanje bo vsak dan večje.

To je izkušnja tisočerihih tekem minulih 32 let.

SCOTT-ova emulzija

pomnoži čudovito splošno moč. Tek in spanje se povrmeta in zboljša prebava.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vinar.

Dobl se v vseh lekarnah.

:: Komptarist :: ali knjigovodja ter :: prodajalka ::

vešča obeh deželnihih jezikov, se sprejmeta v neko tukajšnjo trgovino. Lastnoročno pisane posudbe z dokazili o dosedanjem službovanju naj se pošiljajo na glavno pošto Ljubljana pod šifro »Dobra moč« do 20. oktobra 1908. Diskrecija častna.

2682 3—2

Blagajničarka

vešča slovenskega jezika, se sprejme pri g. **Adolfu Hauptmanu** v Ljubljani. Resljeva cesta.

2653 2—2

Pozor!

Za prevažanje vsakovrstnega blaga, bodisi na postaje železnic ali z njih, se gg. trgovcem, obrtnikom ter slavnemu občinstvu sploh najtopleje priporoča domača tvrdka

Telefon št. 262.

Josip Škerlj

spediter, Ljubljana, Kongresni trg 16.

Telefon št. 262.

2526 12—5

Jesenske kakor zimske obleke

površnike, suknje in dežne plašče
za gospode in dečke po izredno
nizkih in stolnih cenah priporoča

konfekcijska

trgovina

A. Lukić

Ljubljana, Pred škofijo št. 19.

Najnovejši
pariški in
dunajski
modeli za
dame in
deklice

Podružnice:
Praga z menjalnicami: Graben 15, Mala strana, Mest. ulica 17, Baden, Brno, Češka Lipa, Češka Kamnica, Moravski Zumberg, Mödling, Novi Jičín, Plzeň, Zvitava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:
I. Wollzeile 10, Teborstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vognal Rennweg), III. Löwengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a, VI. Gumpendorferstrasse 22, VII. Mariahilferstrasse 70, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 32, XVIII. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger Hauptstrasse 83, XIX. Hauptstrasse 32.

Menjalnična delniška družba

„MERCUR“

DUNAJ, I., Wollzeile 1.

Akc. kapital K 20.000.000. Res. zaklad K 8.000.000.

Nove skladbe

iz zaloge:

Katoliške bukvarne v Ljubljani.

Laharnar Ivan: Op. 5. **Pomladanski odmevi.** Pesmi za sopran, alt, tenor, bas. II. natis. 2 zvezka po K 1'30.

Laharnar Ivan: Op. 8. **Gorski odmevi.** Zbirka moških zborov in četverspevov. II. natis. 2 zvezka po K 1'50.

Laharnar Ivan: Op. 10. **Planinke.** Za sopran, alt, tenor, bas. II. natis. 2. zvezka po K 1'20.

Laharnar Ivan: **Gorske cvetlice.** Slovenski napipi za četvero in petero mešanih glasov. II. natis. P. K 1'50.

Laharnar Ivan: **Slovenska sv. maša.** Za mešani zbor s spremljavo orgel. II. natis. P. K 1'20.

Laharnar Ivan: **Šmarnišne pesmi.** Za sopran, alt, tenor, bas. II. natis. P. K 1'20.

Laharnar Ivan: **Velikonočne pesmi.** Za mešani zbor. II. natis. P. 1'30.

Sattner P. Hugolin: Op. 10. **Slava Bogu.** Mašne pesmi za mešani zbor. Tretji pomnoženi natis. P. K 1'50., po gl. — 40.

Foerster Anton: Op. 82. **Slovenska sv. maša v čast sv. Cecilije.** Za mešani zbor in samospevi z orglami. II. pomnoženi natis. P. K 1'20.

Foerster Anton: Op. 100. **6 Marijinih pesmi.** Za tri ženske ali moške glasove (ena za dva, štiri tudi za en glas). Prva zbirka Marijinih pesmi. P. K 1'80., gl. po K — 40.

Foerster Anton: Op. 105. **Praeludium et postludium** na avstrijsko himno za orgle. V proslavo 60 letnega vladanja Njega Velikanstva cesarja Franca Jožefa I. P. K — 60.

Aljaž Jakob: **Mešani in moški zbori.** Dosedaj so izšli 4. zvezki po K — 60. Vsebina IV. zvezka: a) Mešani zbori: 1. Ujetega ptica tožba; 2. Zakipí duša. b) Moški zbori: 3. Dneva nam pripelji žar; 4. Pri pogrebu.

Vsebina drugih zvezkov, je na ovitku IV. zvezka naznanjena.

Dalje priporočamo:

Zbirka ljudskih iger 7. in 8. zvezek. Vsebina:

- Za moške vloge:
1. **Sinovo maščevanje** ali **Spoštuj očeta.** Igrokaz v treh dejanjih.
2. **Za letovišče!** Burka enodejanka.
3. **Občinski tepček.** Veseloigra v treh dejanjih. Za ženske vloge:
4. **Dve materi.** Igrokaz s petjem v štirih dejanjih
5. **Nežka z Bleda.** Narodna igra v petih dejanjih
6. **Najdena hči.** Igra v treh dejanjih.

Cena K 1'60., s poštnino K 1'80.

Vsebina 5. in 6. zvezka je označena na ovitku.

Nove razglednice v večbarvnem tisku na eni strani prostor za naslov in dopis na drugi strani pa: **Podoba lurske Matere božje**, ki se prikaže Bernardki. Cena za vsak izvod 6 vin., 100 izvodov K 5.—.

Podoba zlatomašnika papeža Pija X. Izvod 6 vin., 100 izvodov K 5.—.

Podoba Nj. Vel. ces. Franca Jožefa I. ob 60-letnici. Vsak izvod 8 vin., 100 izvodov K 6.—.

Podoba vsakega lica „Katoliške bukvarne“; ta razglednica se oddaja stalnim odjemalcem brezplačno.

Vse štiri razglednice je založila:

Katoliška bukvarna v Ljubljani.

Vojska s Turkom

v obrambo Bosne in Hercegovine še ni gotova stvar, t. da ne more biti vzrok, da se ne bi PREPRICALI, da dobite najcenejše in najlepše tkanine edino! 2671 pri tvrdki 2—1

FRANTIŠEK MEJDR, strojna tkalnica in razpisaljaln. v Hutwaldu č. 21 v Ustju na Orlici.

Barhentl, flanele, gradli, kanafasi, damaski, najmodernejši vzorci za damске kostume itd. Vse po najnižjih cenah — lastnega tovarniškega izdelka. —

Oprema za neveste.

Zahtevajte povsod „**Novo blago**“ z narodnim kolkom kos 23 metrov za 16— K.

Ko se prepričate smo gotovi, da ne pojete v vojsko ne Vi ne Vaša gospa, ker naročba do nas

je nepreklicna.

Lepa DELAVNICA

prilavna za kakega obrtnika, in hlev se oddasta v najem v Prulah. Poizve se pri g. **Al. Vodniku**, kamnoseku v Ljubljani.

2664 2

:: **nakup in prodaja** ::

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, :: zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja. ::

:: **Zamenjava in eskomptiranje** :: izžrebanih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško priporoča svoje izborno pivo.

Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljatve na dom sprejema restavrater „Narodnega doma“ **g. Kržišnik**. (Telefon št. 82.)

Pozor!

Usojam si naznaniti, da je vse moje perilo, katero imam v prodajalni, samo domače in ne izdelek dunajskih tovarn. Za izdelovanje porabljam samo zanesljivo dobre kakovosti, in bodem v prihodnje gledal na to, da svojim cenjenim odjemalcem v vsakem oziru še bolj vstrežem, kakor dosedaj, zlasti z nizkimi in stalnimi cenami, ki so na vsakem komadu razvidne. Priporočam: nevestam opreme od priproste do najfinejše vrste; gospem telesno, posteljno in namizno perilo, gospodom pa srajce, hlače i. t. d. po meri.

:: Naročeno perilo se v kratkem času izvrši. ::

Anton Šarc

Ljubljana, Sv. Petra cesta.

2380 9

Občeznani liburnijski debeli

MARONI

so v večji in manjši množini na prodaj.

Cena je nizka, ker je zveza z železniško postajo nespretna.

== Toliko je cena nižja, kolikor je naročba večja. ==

Postrežba točna. Naročila se sprejemajo takoj.

Naslov pove iz prijaznosti upravništvo „Slovenca“, 2692 3-1

Zakaj v tujini iskati,
če najboljšo pred pragom leži.

1401 20-18

Planinškova pražena kava

se je vpeljala v kratkem času širom sveta.

In zakaj???

Ker je najfinejše kakovosti;
zato priljubljena.
er je strokovno potom vročega zraka pražena;
zato fino aromatična.
er je prosta nezrelim in nezdravim zrn;
zato zdravju neškodljiva.
er je najizdatnejša
zato najcenejša.

Prva ljubljanska velika žgalnica kave

Karel Planinšek

Ljubljana, Dunajska cesta, nasproti kavarne Evrope.

Opreme za neveste in novorojenčke

domačega izdelka

2407

priporoča **M. ALEŠOVEC** najtopleje. 10-8

Priporoča pa tudi vse drugo perilo za gospe in gospode po **jako nizki ceni** in **najfinejše izvršeno**. — Učenke v pouk zamerejo vstopiti vsak dan.

Prvo učilišče za izdelovanje perila, Ljubljana, Elizabetna cesta 6.

Vinski MOŠT

sladek, pristni beli in rudeč **Br. Novakovič** se toči **Sodnji-**
domači pridelek trdke **ske ulice št. 4**
in na **Rimski cesti št. 5.**

Denarni promet 1. 1907
čez 64 milijonov kron.

Lastna glavica K 354.645'15.

Stanje vlog 30. jun. 1908
čez 14 milijonov kron.

2379 1 Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje.

Sedaj: Kongresni trg šte. 2, I. nadstr., od novembra 1908 naprej
v lastnem domu, Miklošičeva cesta šte. 6
(za frančiškansko cerkvijo).

Ljudska posojilnica

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po **4 1/2 %** brez kakga odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsake vloženih 100 K čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 30. junija 1908: K 14,225.902'59. — Denarni promet v letu 1907: K 64,812.603'92.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 30. junija 1908.

Dr. Ivan Šušteršič,
predsednik.

Odborniki:

Josip Šiška, stolni kanonik
podpredsednik.

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trg. v Št. Vidu n. Ljubljano. — Fran Povše, vodja, grafičar, dež. odbornik, drž. in dež. poslanec itd. — Anton Kobi, posestnik in trgovec Breg p. B. — Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. — Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. — Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zborn. v Ljubljani. — Francišek Leskovic, hišni posestnik in blagajnik Ljudske posojilnice. — Ivan Pollak ml., tovarnar. — Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. — Gregor Šilbar, topnik na Rudniku.

Hotel „Ilirija“ v Ljubljani

Kolodv.
ulice

Tri minute od južnega kolodvora. — Telefon šte. 163.

Podpisana si dovoljuje slav. občinstvu uljudno naznaniti, da so vsi prostori hotela „Ilirija“ popolnoma prenovljeni, ter da je pred vsem za točno in solidno postrežbo cenjenih gostov preskrbljeno.

Priporoča se priznati **dobra kuhinja** ter **najboljša domača in druga vina**. — **Vina v buteljkah.**

Izborna vedno sveže **delniško in plzensko pivo.**

Sprejema se opoldanski in večerni abonement na hrano.

Slavna narodna društva, korporacije, klubi, plesne družbe se opozarjajo na pripravne **salonske prostore** za prireditve zborovanj, družbinskih večerov, zaključenih zabav, banketov, ženitvanj itd.

Potujočemu občinstvu so na razpolago udobno urejene, najelegantnejše sobe za tujce.

Nizke cene. Dobra postrežba.

Za mnogobrojen obisk se uljudno priporoča

Marija Novak
hotelirka.

2388 4-4

Podružnica - v Spljetu -

- Delniška glavica -
K 2,000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice 2

:: sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge po ::

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst
: po kulantnem kurzu. :

4 1/2 %

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst
: po kulantnem kurzu. :

Podružnica - v Celovcu -

- Rezervni fond -
K 200.000. -